

WAT MAAKT HET LEVEN DE MOEITE WAARD? Mohammad Semhani kwam als vluchteling uit Syrië naar Den Haag, waar hij een parfumerie opende. Hij maakt de geuren waar je bij staat: „Ik kan honderd keer achter elkaar ruiken.”

Tekst **Hans Stekete** Foto's **Roger Cremers**

‘Wat ik zoek, is een normaal leven’

Hij zet het lege flesje aan zijn neus en snuift diep. „Ja, dat kan ik maken”, zegt hij. „Niet honderd procent, wel tachtig.” Dan gaat hij in de weer met kolven en pipetten. Schudden, nog eens snuiven. Met een verstuiver blaast hij een wolkje over de toonbank.

Ik ruik bloemen, niet zoet, lelietje-vandalen, plus iets kruidigs, ultralicht, witte peper, nootmuskaat? „Wow”, zeg ik. Hij glimlacht en schrijft een reeks letters en cijfers op een kaartje. „Voor als je terugkomt, dan weet ik wat ik heb gebruikt en in exact welke verhoudingen.”

Dit was in december vorig jaar. Ik had ontdekt dat het vaste luchtje van iemand die ik ken niet meer te koop is. Toevallig liep ik in een smal Haags straatje langs een etalage vol flessen en flesjes en dacht: wie weet!

Een maand later ben ik terug bij Mohammad Semhani (36), de enige parfumeur in Nederland die geuren maakt waar je bij staat. Zeven jaar geleden kwam hij als vluchteling naar Nederland, kreeg asiel, burgerde in, mocht zijn vrouw en twee kinderen laten overkomen, werkte als schoonmaker en in een snackbar. En droomde intussen van het oude ambacht dat hij had achtergelaten tussen de scherven van zijn winkel in de Syrische havenstad Latakia.

Dat het niet bij dromen bleef, is mede te danken aan Stichting De Stadscoalitie, die oorlogsvluchtelingen helpt om de vakkenis die ze hebben opnieuw in praktijk te brengen. De ngo wist ook een geldschietter te interesseren voor Semhani's businessplan. Begin 2020 opende hij zijn winkel in Den Haag, Dutch Perfume. Tot corona zijn leven weer op slot draaide.

„De afgelopen tijd was niet makkelijk”, zegt hij. „Ik ben geen afhaalwinkel, ik wil de tijd nemen voor elke klant. Ik hoop dat dit de laatste lockdown was tot Kerstmis.”

Want dit wordt een belangrijk jaar voor Mohammad Semhani. Ja, hij kan vrijwel elk merkparfum namaken, maar liever praat hij met een klant, tot hij een idee heeft van wat haar of hem voor ogen staat, en dan maakt hij zelf iets moois. Daar neemt hij dan een paar dagen de tijd voor. En het gaat hem om wat je zijn 'vrije werk' zou kunnen noemen, de geur-ideeën die spontaan in zijn hoofd ontstaan.

De laatste maanden heeft hij twaalf

verschillende parfums gemengd. Twaalf geuren die alleen begonnen met een idee, een inspiratie, nog zonder naam. Nu staan ze in flessen te rijpen. Over een paar weken zal hij ze openen, hij zal ruiken, misschien nog een correctie aanbrengen. En pas dan zal hij zijn geuren dopen. Ze krijgen geen klassieke parfunnaam, iets zwoels of verleidelijks. Maar wel iets met liefde. Zijn twaalf geuren zal hij vernoemen naar steden en provincies in Nederland, zegt hij, het land dat hem en zijn gezin een tweede kans gaf. Misschien komt er dan een geur die 'Friesland' heet, of 'Rotterdam'. En de frisse geur die hij heeft gemengd en waarin een beetje zee zit - die gaat misschien 'Den Haag' heten.

Ruikt 'Groningen' dan naar gas?

„Ja, en 'Amsterdam' misschien naar marihuana”, lacht hij. „Dat zou trouwens erg makkelijk zijn.”

Hij pakt een flesje met een grijzige vloeistof en strijkt er wat van op mijn hand. De eerste minuut ruik ik bijna niets, behalve een vleugje vermolmd hout. En dan op eens - alsof je in coffeeshop The Bulldog zit.

AL DIE OUDE KENNIS OVER GEUREN GING OP MIJ OVER, DAT WAS EEN GROOT GELUK

Hoe heb je leren ruiken?

„Van mijn opa. Hij importeerde en verkocht aromatische oliën die de basis vormen van parfums. Hij woonde in een dorp ten oosten van Latakia en ik was vaak bij hem. Toen ik tien jaar was, zette hij tien geuren voor mijn neus en leerde me de namen: patchouli, bergamot, salie, sandelhout, citronella, rozenolie, en zo verder. Daarna zette hij ze allemaal door elkaar en moest ik blind ruiken. Ik wist ze alle tien. Hij zei: 'Jouw neus is goed.' „Hij leerde mij de eerste stappen. Waar komt deze olie vandaan - rozen uit Bulgarije, zwarte rozen uit Turkije, peper uit Egypte, jasmijn uit Griekenland, saffraan uit Iran, bergamot uit Italië. Hoe gebruik ik deze olie, hoeveel procent moet ik verdunnen? Sommige grondstoffen zijn gevaarlijk. Mandarijnrood bijvoorbeeld, dat is giftig en mag je nooit onverdund gebruiken op je huid.

„Welke combinaties werken wel en niet? Koffiearoma gaat niet met houtig, dan ruik je de koffie niet. Maar wel met iets zoets, grapefruit of sinaasappel.”

Hij pakt weer een flesje, vetiver, een inheemse grassoort uit India en Sri Lanka, waarvan de wortels uitgerperst worden. Ik ruik: aarde, rook, teer, erg sterk. „Pre-

cies”, zegt hij. „Geen fijne geur, niet puur te gebruiken, maar het kan een prachtige noot zijn in de basis van een parfum.”

Sommige grondstoffen maakte zijn grootvader zelf. Door extractie in alcohol. Of via destillatie - stoom neemt een geur op en die laat je condenseren. Op het water blijft dan een klein laagje aromatische olie liggen. Maar warmte beschadigt de tere geur van sommige bloemen, zoals jasmijn en tuberoos. Die kun je alleen winnen door ze in vet te drukken dat de geur opneemt en dat verder te bewerken. 'De edelste van alle bloemen lieten zich hun ziel niet zomaar ontnemen', schrijft Patrick Süskind in zijn roman *Das Parfum* (1985). 'Je moest hem regelrecht afsmecken.'

Maar ongeacht het procedé: het zijn altijd heel veel bloemen voor een minuscule beetje olie. „Tienduizend damascusrozen voor 700 gram rozenolie”, zegt Mohammad Semhani.

„Al die oude kennis droeg mijn opa op mij over, dat was een groot geluk. Daarna ben ik zelf recepten gaan proberen, nieuw mengsels. Ik was veertien. Op mijn zeventiende had ik mijn eerste winkel in Latakia, twee jaar later een tweede, grotere winkel. Met personeel.”

Ze noemden hem: De neus van Latakia.

Kun je neus trainen?

„Ja, door oefenen wordt mijn neus beter. En ik vergeet nooit een geur.”

Maar als je de hele dag zo precies moet ruiken, raakt je hoofd dan niet vol?

„Veel mensen zouden er hoofdpijn van krijgen, maar ik vind het geen probleem, ik kan honderd keer ruiken. Alleen sterke geuren liever niet vlak achter elkaar.”

Grenouille, de hoofdpersoon uit Das Parfum, heeft de beste neus van Frankrijk. Maar zelf heeft hij geen geur. Hij ruikt naar niets. Elk mens heeft een eigen geur. Ruik jij mensen?

„Ja.”

Ik zit nu op drie meter afstand van je met een kop koffie. De klassieke roos en de witte oudh die je me hebt laten ruiken, zitten nog in mijn neus. En de hasjlucht. Niet afzonderlijk, maar als één, nogal zware geur.

„En ik ruik jouw koffie.”

Je zei: ik begin met een idee, zonder naam. Maar hoe komt dat in je hoofd?

„Bijvoorbeeld: ik herinner me dat mijn vrouw op een ochtend zei: 'Het brood is warm en smaakt lekker.' En precies op dat moment bedacht ik: ik moet proberen iets te maken met de geur van gist.”

Is het gelukt?

„Nog niet. Ik heb het geprobeerd, maar ik

heb de goede stoffen nog niet gevonden.”

Hoe komt het dat hier niemand doet wat jij doet: geuren maken in een winkel?

„Ik heb geen idee!” En dan: „Nederlanders willen liever alleen dingen verkopen, niet genieten bij het werken, dingen uitproberen en nog eens proberen.”

Verbaasde dat je toen je in Nederland kwam?

„Ja, want Nederland is toch een land van bloemen. In Turkije gebeurt het wel, maar daar maken ze alleen bekende merken na. Wil je Hugo Boss? Dan maken we Hugo Boss.”

NEDERLANDERS WILLEN LIEVER ALLEEN DINGEN VERKOPEN, NIET GENIETEN BIJ HET WERKEN

Hij vertelt over Syrië, hoe hij naast zijn twee winkels was begonnen met een studie rechten, een schriftelijke cursus waarvoor hij maar eens in de week naar de universiteit in Aleppo hoefde. En hoe hij in 2011, toen de Arabische Lente Syrië bereikte, meedeed aan een demonstratie voor gelijke rechten voor de Koerden in Syrië. Onderwijs in het Koerdisch bijvoorbeeld. Niet dat hij zelf die taal spreekt - nu ja, een paar woorden. Hoewel de mensen in de heuvels achter Latakia Arabisch spreken, blijven ze trots op hun Koerdische wortels, die teruggaan tot de Middeleeuwen. Ze hebben weinig op met Assads alevieten. En omgekeerd dus.

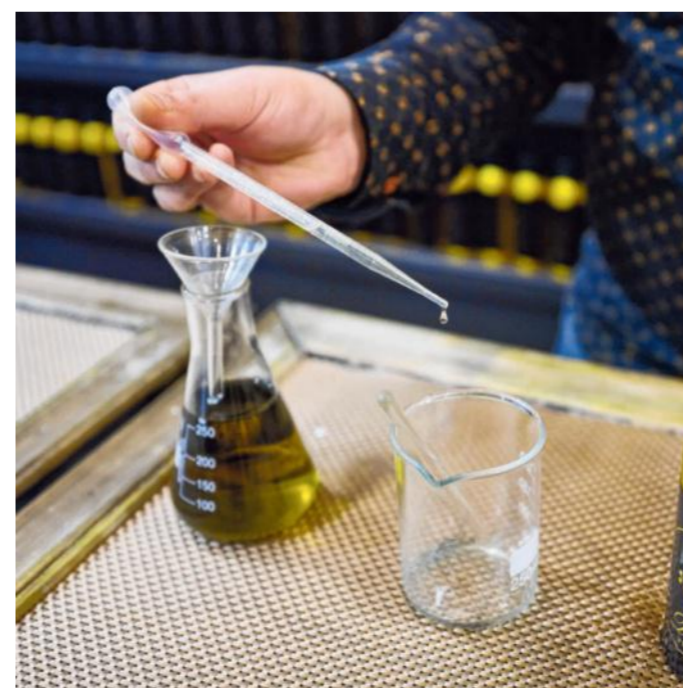
Hij vertelt hoe het regeringsleger de strijd aanbond met rebellen in Latakia. En dat soldaten ook zijn winkels kort en klein sloegen en hem in zijn been staken. En dat hij in 2013 naar Turkije vluchtte, met zijn ouders, zijn broer en zussen, zijn jonge vrouw en hun twee kinderen. En dat hij niet in Turkije wilde blijven. „De oorlog heeft alles afgenomen”, zegt hij. Het was een jaar voor de grotere exodus en Angela Merckels 'Wir schaffen das'.

„Ik heb een Syrisch paspoort, maar daarmee mocht ik Turkije niet uit. Toen heb ik de maffia die mensen smokkelt veel geld betaald om in mijn eentje naar Italië te gaan. Ze hadden ons een groot schip beloofd, maar het was een klein bootje waarin 125 mensen zaten, bovenop elkaar. We waren vijftien dagen op zee waarvan de laatste dagen zonder water. In mijn boot is niemand gestorven, maar ik heb wel drie lijken in zee zien drijven, mannen met zwemvesten.”

In Syracuse, op Sicilië, mochten ze aan land komen. En daarna was het makkelijk, zegt hij. „Van Syracuse naar Catania, van Catania naar Rome, van Rome naar Milaan, Stazione Centrale. Toen de trein

Over deze serie

We leven, zo goed en zo kwaad als het gaat. Maar wat maakt het de moeite waard? Niemand die het definitieve antwoord kan geven, maar menig- een heeft er ideeën of zelfs sterke gevoelens over. Daarnaast vragen we in deze serie kunstenaars, schilders, dichters, musici en wetenschappers.

„Ik ben nu een man van twee landen

naar Gare de Lyon, Parijs. En daarna door naar Amsterdam. Drie uur en 45 minuten precies. Het was 9 oktober 2014. Op 10 oktober heb ik een asielaanvraag gedaan in Ter Apel en eerlijk verteld hoe ik naar Nederland was gekomen.”

Maar kende je Nederland al?

„Zeker, in Syrië kochten we grondstoffen voor parfums uit Nederland. En de alcohol.”

GELD KOMT EN GAAT, DAT IS GEEN PROBLEEM. GELD MAAKT EEN MENS NIET, EEN MENS MAAKT GELD

Hij voltooide zijn inburgeringscursus in zes maanden en sloot die af met taalniveau A2 ('brijpt korte eenvoudige teksten, is in staat om informatie te vinden in eenvoudige teksten zoals een advertentie of een menukaart'). Niet genoeg, zegt hij. „Met grammatica heb ik nog problemen, maar ik blijf oefenen. Ik lees de krant en wil nieuwe woorden leren.”

Aan het begin van het gesprek stel ik voor Engels te spreken, als hij wil, een taal die hij beter beheerst. Hij slaat het resoluut af.

Je hebt een moeilijke tijd achter de rug. Ben je nu gelukkig?

„Ik heb veiligheid voor mijn gezin en ik heb werk. Ik heb grote ambities: een eigen lijn van geuren met mijn handtekening. En nog een droom: een persoonlijke, unieke geur maken voor bekende mensen. Maar mijn geluk zijn mijn kinderen, mijn gezin. Geld komt en gaat, dat is geen probleem. Geld maakt een mens niet, een mens maakt geld. Tijd gaat sowieso weg, elk moment, elke dag.”

Zijn dochter gaat nu naar de middelbare school, zijn zoon zit in groep acht. „En de kleinste is hier geboren. Adam. Hij is een jaar en zeven maanden.”

Zou je teruggaan naar Syrië als het kon?

„Syrië is in mijn hart, mijn geboorteland, ik kan het niet vergeten. Maar ik ben nu een man van twee landen. Nederland geeft mij alles, een kans om opnieuw te beginnen, voor mijn kinderen om te studeren. Wat ik zoek, is een normaal leven: mijn werk goed doen en een goede naam hebben. Voor mijn kinderen en voor de maatschappij. En dat niemand boos op mij is. Dat wil ik.”

Heb je een eerste herinnering aan een geur?

„Ja, zeker, de eerste keer dat ik een olie rook: tabak! Pure tabakolie, bij mijn opa. En ook: kaneel. Maar de eerste fles was tabak.”

Liet hij je ruiken?

„Ik pakte de fles van de plank en ik rook. Ik deed het helemaal zelf.”